

На основу Амандмана XL тачке 2. на Устав Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 28/94), дон осим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О УДРУЖЕЊИМА И ФОНДАЦИЈАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Проглашавам Закон о удружењима и фондацијама Републике Српске који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на седници одржаној 27. септембра 2001. године.

Број: 01-808/01
1. октобра 2001. године
БањаЛука

Председник
Републике,
Мирко Шаровић, с.р.

ЗАКОН

О УДРУЖЕЊИМА И ФОНДАЦИЈАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Глава I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Законом о удружењима и фондацијама (у даљем тексту: Закон) уређује се оснивање, регистрација, унутрашња организација и престанак рада удружења и фондација.

Члан 2.

Удружење је у смислу овог закона, сваки облик добровољног повезивања више физичких или правних лица ради унапређења или остваривања неког заједничког или општег интереса или циља, у складу са Уставом и законом, а чија основна сврха није стицање добити.

Фондација је правно лице које нема своје чланство, која се оснива ради управљања одређеном имовином у јавном или заједничком интересу.

Удружења и фондације остварују царинске, пореске и друге олакшице за свој рад у складу са законом.

Члан 3.

Удружења и фондације самостално одређују своје циљеве и делатности у складу са Уставом и законом.

Статут и деловање удружења и фондација не могу бити супротни уставном поретку нити усмерени на његово насилно подривање, распиривање националне, расне и верске мржње и нетрпељивост или дискриминације забрањене Уставом и законом.

Циљеви и делатност удружења и фондација не могу укључивати ангажовања у предизборној кампањи политичких странака и кандидата, прикупљање средстава за политичке странке и кандидате и финансирање кандидата, односно политичких странака.

Члан 4.

Удружења или фондације могу обављати делатност којом се стиче добит (привредну делатност) једино ако стицање добити није основни статутарни циљ удружења или фондације.

Вишак прихода над расходима остварен обављањем привредне делатности мора се инвестирати у основне статутарне активности удружења или фондације. Није дозвољена директна нити индиректна расподела вишка прихода над расходима из привредне делатности оснивачима, члановима удружења, члановима управљачких органа, одговорним лицима, радницима, донаторима или трећим лицима.

Ограничење из претходног става се не односи на примерене надокнаде нити на покриће трошкова у вези са остваривањем циљева активности утврђених статутом удружења или фондације.

Удружења или фондације могу обављати привредне делатности које су непосредно повезане са остваривањем њихових основних статутарних циљева и активности (сродне привредне делатности) без обавезе формирања посебног правног лица.

Удружења или фондације обављају привредне делатности које нису непосредно повезане са остваривањем њихових основних статутарних циљева и активности (сродне привредне активности) преко посебно основаног правног лица.

Ни једна одредба из овог члана неће ограничити имовину удружења и фондације из члана 35. овог закона.

Члан 5.

Удружења и фондације подносе годишњи извештај о раду и финансијски извештај у складу са законом, другим прописима и статутом.

Члан 6.

Удружења и фондације имају свој назив и седиште.

Удружења и фондације у обављању своје делатности морају употребљавати свој назив.

Назив удружења и фондације чије је седиште у Републици Српској је на службеном језику Републике Српске.

Удружења и фондације могу имати свој знак.

Назив и знак удружења и фондација мора се јасно разликовати од назива и знака других удружења и фондација.

Назив удружења или фондација може се, ако је то предвиђено статутом, уписати у регистар на једном или више страних језика, с тим што назив на службеном језику мора бити уписан на првом месту.

Изузетно од одредби ст. 3. и 6. овог члана, назив удружења и фондација може саржавати поједине стране речи ако оне чине име међународне организације чије је удружење или фондација чланица, ако су те речи уобичајене на службеном језику, ако за њих нема одговарајуће речи у неком службеном језику, или ако се ради о речима на мртвом језику.

Уз свој пуни назив, удружење или фондација може користити и скраћени назив.

У случају да два или више удружења или фондација поднесу захтев за упис под истим називом, одобриће се онај захтев који је раније поднесен. На удружење или фондацију које је касније поднело захтев за упис под истим називом сходно се примењују одредбе члана 29. ст. 1. и 2. овог закона.

Када је такав упис већ извршен, орган надлежан за регистрацију ће донети решење којим ће касније уписаном удружењу или фондацији, да у року од 30 дана изврши измену свог назива. Ако не поступи по решењу, против тог удружења, односно фондације, покренуће се поступак брисања из регистра у складу са законом.

Члан 7.

Уколико активност удружења или фондације није у супротности са овим законом, удружење или фондација са седиштем на подручју Федерације Босне и Херцеговине слободно делује на подручју Републике Српске, без даљих административних условљавања.

Члан 8.

Законом се може удружењу или фондацији поверити вршење јавних овлашћења.

Г л а в а II УДРУЖЕЊА

1. Оснивање удружења

Члан 9.

Удружење могу основати најмање три физичка или правна лица.
Удружење настаје доношењем оснивачког акта.

Након оснивања, удружење може стећи својство правног лица уписом у регистар (начело добровољног уписа).

Члан 10.

Оснивачка скупштина удружења доноси оснивачки акт, статут удружења и именује органе управљања.

Члан 11.

Оснивачки акт удружења садржи:

- имена и презимена и адресе, односно назив и седиште оснивача;
- назив, седиште и адресу удружења;
- основне циљеве оснивања удружења;
- име и презиме лица које је овлашћено да обави послове уписа у регистар удружења;
- потписе оснивача и јединствени матични број грађана, уколико су оснивачи држављани Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

Члан 12.

Статут удружења садржи одредбе којима се уређују:

- назив и седиште удружења;
- циљеви и делатност удружења;
- поступак пријема и искључења чланова;
- права и обавезе чланова удружења;
- органи удружења, начин њиховог избора и опозива, овлашћења, кворум и правила гласања, укључујући и специфична питања о којима се одлучује квалификованом већином, трајање њиховог мандата, поступак за сазивање скупштине;

- начин подношења финансијског извештаја и извештаја о раду;
- правила која се примењују за стицање и располагање средствима удружења; орган овлашћен за надзор над коришћењем ових средстава;
- поступак за измену и допуну статута; овлашћење и начин доношења других општих аката;
- облик и садржај печата удружења;
- заступање;
- услови и поступак за спајање, раздвајање, трансформацију или престанак удружења;
- поступак расподеле преостале имовине у случају престанка рада удружења.
- Статут може садржавати и друге одредбе које нису у супротности са овим законом.

Члан 13.

Удружење се може припојити, раздвојити или трансформисати у друго удружење или фондацију.

Удружење може оснивати подружнице, канцеларије, клубове и друге организационо-правне облике, у сагласности са статутом.

2. Чланство

Члан 14.

Члан удружење може бити свако физичко или правно лице које добровољно приступи удружењу на начин прописан статутом.

Малолетна лица могу бити чланови удружења и учествовати као чланови у раду удружења на начин прописан статутом.

3. Органи удружења

Члан 15.

Скупштина је обавезни орган удружења.

Ако статутом није другачије уређено, скупштину чине сви чланови удружења, са једнаким правом гласа.

Статутом удружења могу се предвидети и други органи.

Уколико статутом није предвиђено образовање управног одбора или другог органа управљања, скупштина ће именовати једно или више лица које ће заступати удружење у правном промету.

Члан 16.

Скупштина удружења:

- доноси статут, његове измене и допуне и друге акте одређене статутом;
- даје сагласност на правне радње предузете у име удружења пре његовог уписа у регистар;
- одлучује о припајању, раздвајању, трансформацији, престанку и другим статусним променама удружења;
- бира и разрешава дужности чланове управног одбора или лице овлашћено за заступање;

- прегледа и потврђује финансијски извештај о раду припремљен од стране управног одбора или овлашћеног лица;
- одлучује о другим питањима која нису у надлежности другог органа.

Члан 17.

Управни одбор или лице овлашћено за заступање:

- припрема седнице скупштине;
- припрема и предлаже измене статута и других аката које доноси скупштина;
- спроводи политику, закључке и друге одлуке донесене од стране скупштине;
- управља имовином удружења;
- подноси финансијски извештај и извештај о раду удружења;
- врши друге послове одређене статутом.

Г л а в а III

ФОНДАЦИЈЕ

1. Оснивање фондација

Члан 18.

Фондација може бити основана од стране једног или више физичких или правних лица (у даљем тексту: оснивач).

Фондација може бити основана уговором, тестаментом или другим правно ваљаним актом.

Уколико статутом није другачије уређено, сматраће се да је фондација основана на неодређено време.

Оснивач или лице овлашћено од стране оснивача доноси оснивачки акт и статут фондације.

Члан 19.

Оснивачки акт фондације садржи:

- име, презиме и адресу, односно назив и седиште оснивача;
- назив, седиште и адресу фондације;
- основне циљеве за које је фондација основана;
- новчана средства или друге видове имовине коју оснивач улаже;
- име лица које је овлашћено за обављање послова регистрације фондације;
- потпис оснивача и јединствени матични број грађана, уколико су оснивачи држављани Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

Члан 20.

Статут фондације садржи одредбе којима се уређује:

- назив и седиште фондације;
- циљеви и делатност фондације;
- органи фондације; начин њиховог избора и опозива; надлежност, кворум и правила гласања, укључујући специфична питања о којима се одлучује квалификованом већином;
- начин подношења финансијског извештаја и извештаја о раду;

- правила коришћења средстава фондације;
- могуће кориснике средстава фондације;
- поступак за измену и допуну статута;
- овлашћења и начин доношења других општих аката;
- услове и поступак припајања, поделе или престанка фондације;
- поступак расподеле преостале имовине фондације у случају престанка;
- заступање фондације;
- облик и садржај печата фондације.

Статут може садржавати и друге одредбе које нису у супротности са законом.

Члан 21.

Фондација се може припојити, раздвојити или трансформисати у другу фондацију.

Фондација може оснивати канцеларије, представништва и друге организационо-правне облике, у складу са статутом.

2. Органи фондације

Члан 22.

Орган управљања фондацијом је управни одбор. Оснивач или особа овлашћена од стране оснивача именује управни одбор.

Статутом се могу прописати и други органи фондације.

Члан 23.

Управни одбор:

- одговара за остваривање циљева фондације утврђених статутом;
- даје сагласност на правне радње предузете у име фондације пре њеног уписа у регистар;
- управља имовином фондације;
- врши измене и допуне статута и других аката, уколико није другачије уређено статутом;
- именује особу овлашћену за заступање и представљање фондације;
- одлучује о припајању, раздвајању, трансформацији и престанку рада фондације;
- припрема финансијске и друге извештаје и врши друге послове у складу са законом и статутом;
- врши друге послове у складу са законом и статутом.

Члан 24.

Управни одбор чине најмање три члана.

Члан управног одбора може бити физичко лице или правно лице преко заступника.

Чланови управног одбора не могу бити:

- лица запослена у фондацији,
- чланови других органа фондације,
- лица која врше надзор над радом фондације.

Глава IV РЕГИСТРАЦИЈА УДРУЖЕЊА И ФОНДАЦИЈА

Члан 25.

Удружење или фондација се уписује у регистар удружења или регистар фондације кога води основни суд у седишту окружног суда на чијем подручју удружење или фондација има своје седиште.

Поступак за регистрацију и престанак рада удружења и фондација води се по одредбама ванпарничног поступка.

Регистар је отворен за јавност за време радног времена. Свако лице може лично или путем поште, затражити копију било којег уписа у регистар или било којег документа из списка регистроване организације.

Изузетно од одредби претходног става, овлашћени представник удружења или фондације може захтевати од суда надлежног за регистрацију (у даљем тексту: суд) да одређени подаци који су уписани у регистар не буду доступни јавности, уколико би се тиме могао угрозити лични интегритет оснивача или чланова удружења или фондације. О овом захтеву суд одлучује посебним решењем, које се доставља Министарству управе и локалне самоуправе у року од осам дана од дана његове правоснажности.

Члан 26.

Уз пријаву за упис у регистар удружења, односно фондација, прилаже се:

- оснивачки акт;
- статут удружења или фондације;
- списак чланова органа управљања и имена лица овлашћених за заступање удружења или фондације.

Члан 27.

Суд је дужан да у року од 30 дана од дана подношења захтева за упис донесе решење о упису у регистар.

Ако суд не донесе решење у року из става 1. овог члана, сматраће се да је регистрација извршена првог наредног дана по истеку тог рока.

Суд је дужан издати решење којим констатује чињеницу из претходног става у даљем року од осам дана.

Члан 28.

Решење о упису у регистар удружења, односно фондације, садржи:

- датум уписа;
- регистарски број под којим је извршен упис;
- назив и седиште удружења или фондације;
- циљеве и делатност удружења или фондације;
- имена лица овлашћених за заступање и представљање.

Члан 29.

Ако суд утврди да у статуту удружења или фондације нису испињени услови из члана 12., односно 20. Закона, или да уз захтев за упис у регистар није приложено све што је предвиђено чланом 26. Закона, позваће подносиоца захтева и одредити рок за усклађивање који не може бити краћи од 30 дана.

Ако подносилац захтева не отклони утврђене недостатке у предвиђеном року, суд ће решењем одбацили захтев за упис у регистар.

Ако суд утврди да су статутарни циљеви и делатност удружења или фондације у супротности са одредбама члана 3. ст. 2. и 3., члана 4. став 1. Закона, решењем ће одбити захтев за упис у регистар.

Члан 30.

Против решења о одбацивању, односно одбијању захтева за упис у регистар оснивачи могу изјавити жалбу надлежном другостепеном суду у року од 15 дана.

Члан 31.

Удружења и фондације дужни су суду поднети пријаву о свакој промени чињеница које се уписују у регистар, у року од 30 дана од дана извршене промене.

Члан 32.

Одлука о упису у регистар и о престанку удружења или фондације објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске”.

Трошкове објављивања сноси удружење или фондација.

Члан 33.

Јединствени регистар удружења и фондација води Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске. Министарство управе и локалне самоуправе води и јединствени регистар страних и међународних невладиних организација које су регистровале своја представништва на територији Републике Српске.

Суд код кога је извршена регистрација удружења или фондације дужан је о томе обавестити и орган који води јединствени регистар у року од осам дана по извршеној регистрацији, или о измењеној регистрацији.

Јединствени регистар је отворен за јавност за време радног времена. Свако лице може лично или путем поште, затражити копију било којег уписа у регистар или било којег документа из списка предмета регистроване организације, осим у случају утврђеном у члану 25. став 4. Закона.

Глава V

УПИС У РЕГИСТАР СТРАНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Члан 34.

Одредбе Закона о регистрацији удружења и фондације примењују се на регистрацију канцеларије, представништва или другог организационог облика страног или међународног удружења или фондације, или друге међународне невладине организације, уколико самим законом није другачије прописано (у даљем тексту: страна невладина организација).

Уз захтев за упис у регистар, надлежном суду се прилаже:

- решење о упису стране невладине организације у регистар у домицилној земљи;
- одлука о отварању канцеларије, представништва или другог организационог облика у Републици Српској;
- име и адреса лица овлашћеног за заступање невладине организације у Републици Српској; копија исправе о идентитету особе овлашћене за заступање;

- седиште и адреса канцеларије у Републици Српској. Ако према закону домицилне земље стране невладине организације није прописан упис удружења у регистар, уместо решења о регистрацији, у домицилној земљи, уз захтев за упис се подноси друга писмена исправа, оверена од суда или другог надлежног органа, којом се доказује да организација има статус правног лица у домицилној земљи.

Уколико решење о упису у регистар у домицилној земљи не садржи податке о статутарним циљевима и делатности удружења, уз захтев за упис у регистар подноси се и статут или неки други унутрашњи акт из којег су видљиви циљеви стране невладине организације.

Глава VI

ИМОВИНА УДРУЖЕЊА И ФОНДАЦИЈА

Члан 35.

Имовину удружења или фондација чине добровољни прилози и поклони који имају новчану вредност, финансијска средства из буџетских дотација и пореза, субвенције и уговори са физичким и правним лицима, приход од камата, дивиденди, добити од капитала, закупнина, хонорара и сличних извора пасивног прихода, приход стечен путем остваривања циљева и активности удружења или фондације; чланарина, када је у питању удружење, и остали приходи остварени законитим коришћењем имовине и средстава организације.

Удружење и фондација располаже својом имовином у складу са статутом и законом.

Члан 36.

Надзор над законитошћу и наменским коришћењем и располагањем средствима удружења и фондације врши орган удружења, односно фондације, одређен статутом и овим законом, као и надлежни републички орган.

Члан 37.

Удружење и фондација је дужна водити пословне књиге и састављати финансијске извештаје у складу са законом.

Члан 38.

Органи удружења и фондације су дужни да управљају имовином удружења и фондације са пажњом доброг домаћина. Уколико удружење или фондација обавља привредну делатност у складу са одредбама овог закона, чланови управног одбора располажу имовином која се користи за обављање привредне делатности с пажњом доброг привредника.

Члан органа удружења или фондације не може гласати у стварима у којима његови имовински интереси, интереси његовог брачног друга или сродника до трећег степена, могу бити у супротности са имовинским интересима удружења или фондације.

Правни послови из претходног става закључују се по тржишној вредности, или под условима који су најповољнији по удружење или фондацију.

Глава VII БРИСАЊЕ ИЗ РЕГИСТРА

Члан 39.

Удружење или фондација брише се из регистра на основу коначног решења о престанку рада удружења, односно фондације на основу правоснажне пресуде о забрани рада удружења или фондације.

Члан 40.

Удружење или фондација престаје са радом:

- ако надлежни орган удружења, односно фондације донесе одлуку о престанку рада или одлуку о припајању, раздвајању или трансформацији удружења, односно фондације;
- ако су испуњени услови из члана 6. последњи став овог закона, или ако се утврди да је удружење или фондација престала деловати.
- Сматра се да је удружење или фондација престала деловати:
- ако је протекло двоструко више времена од времена утврђеног статутом за одржавање скупштине удружења, односно управног одбора фондације, а скупштина, односно управни одбор није одржан;
- ако се број чланова удружења смањи испод броја одређеног овим законом за оснивање удружења, а скупштина удружења у року од три месеца од дана наступања ове околности не донесе одлуку о пријему нових чланова.

Независно од одредби става 2. алинеја 2. удружење неће престати ако пријем нових чланова није могућ због објективних околности које су проузроковане природом статутарних циљева и делатности удружења.

Када суд утврди чињенице из става 1. овог члана, доноси решење о престанку рада удружења, односно фондације.

Члан 41.

Удружењу, односно фондацији забраниће се рад:

- ако делује супротно одредбама члана 3. став 2. овог закона;
- ако након изречене прекршајне казне сагласно члану 47. став 1. тач. 1. и 4. овог закона настави да обавља делатност због које је изречена прекршајна казна.

У случајевима из претходног става, поступак спроводи регистарски суд сходном применом одредаба Закона о кривичном поступку.

Члан 42.

Преостала имовина удружења или фондације која се брише из регистра расподељује се сходно одлуци надлежног органа удружења или фондације, у складу са одредбама статута.

Изузетно од претходног става, имовина удружења или фондације које је уживало пореске, царинске и друге повластице, или које је примило буџетске дотације од грађана или правних лица у укупном износу већем од 10.000 КМ у претходној или текућој календарској години, додељује се другом удружењу или фондацији регистрованој у Републици Српској која обавља исту или статутарну делатност, у складу са одредбама статута.

Уколико надлежни орган удружења или фондације не донесе одлуку о расподели имовине до дана брисања из регистра, суд ће донети одлуку о расподели преостале имовине другој фондацији или удружењу, у складу са одредбама овог члана.

Глава VIII

НАДЗОР НАД ЗАКОНИТОШЋУ РАДА УДРУЖЕЊА И ФОНДАЦИЈА

Члан 43.

Надзор над законитошћу рада удружења и фондација врши надлежни орган управе Републике Српске у чије подручје спада праћење стања у области на коју се односи делатност удружења или фондације.

Члан 44.

У вршењу управног надзора над обављањем поверених јавних овлашћења, органи који врше надзор из члана 43. овог закона, имају право и дужност нарочито да:

- решавају по жалби против донесених управних аката у вршењу поверених јавних овлашћења;
- врше друга права која по закону има другостепени орган у управном поступку;
- даје стручна упутства и објашњења за примену закона, других прописа и општих аката који се односе на вршење поверених јавних овлашћења.

Удружење или фондација која врши јавна овлашћења дужна је органу управе који врши надзор над њиховим радом да најмање једанпут годишње поднесе извештај о вршењу поверених јавних овлашћења.

Члан 46.

Ако удружење или фондација која врши јавна овлашћења не врши поверене послове сагласно својим дужностима, надлежни орган управе који врши надзор дужан је писмено упозорити орган управљања удружења или фондације и предложити мере за уклањање уочених недостатака, као и предузети друге мере у оквиру својих права и дужности.

Глава IX

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 47.

Казном од 300 КМ до 3.000 КМ казниће се због прекршаја удружење или фондација која:

1. обавља делатности које нису сагласне циљевима удружења или фондације (члан 3. став 3., члан 4. став 1., чл.11 и 21.);
2. у управном промету не употребљава назив под којим је уписан у регистар (члан 6. став 2.);
3. суду не пријави промене података који се уписују у регистар у року од 30 дана од дана наступања ове промене (члан 31.);
4. ако не употреби вишак прихода над расходима оствареног обављањем привредне делатности на начин предвиђен законом и статутом (члан 4. став 2.).

Казном од 100 КМ до 1.000 КМ за прекршаје из претходног става овог члана казниће се одговорно лице удружења или фондације.

Глава X

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48.

Удружења или фондације које су регистроване пре ступања на снагу овог закона имају обавезу ускладити своја унутрашња акта са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Приликом усклађивања акта из претходног става, удружења и фондације се ослобађају од обавезе плаћања судске таксе.

Члан 49.

Поступци за регистрацију у којима до дана ступања на снагу овог закона није донесено првостепено решење довршиће се у складу са одредбама овог закона.

Члан 50.

Министар управе и локалне самоуправе донеће правилник за вођење регистарских књига удружења и фондација, с пратећим обрасцима, у року од два месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 51.

Одредбе овог закона примењују се на удружења и фондације које се уписују у регистар удружења и регистар фондација.

Одредбе овог закона се сходно примењују на савезе и друге облике повезивања удружења и фондација.

Одредбе овог закона примењују се и на удружења и фондације чији је правни статус уређен посебним законом, осим уколико би то било у супротности са одредбама посебног закона.

Члан 52.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о удружењима грађана („Службени лист СР БиХ”, бр. 5/90 и 21/90) и Закона о задужбинама, фондацијама и фондовима („Службени гласник Републике Српске”, број 14/94).

Члан 53.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-1061/01
27. септембра 2001. године
Бања Лука

Председник
Народне скупштине,
Др Драган Калинић, с.р.